

Välkommen till Mariestads skärgård

Mariestads skärgård Friluftskarta / Map and guide

Torsö | Brommö | Dillö | Onsó | Kalvö

Vänern är Sveriges största sjö med omkring 22 000 öar, holmar och skär och Mariestads kommun har en strandlinje på inte mindre än 14 mil. Här finns Vänerns största skärgårdsområde och liksom Vänerns största ö Torsö. Området kring Vänern är ett paradys för den äventyrslystne, för upptäckaren, för fiskaren och inte minst för alla med intresse för kultur och natur. Mariestad skärgård bjuder på fantastiska bad från sandstrand och klippor, spannande fiske, vandring, cykling och paddling, utsiktsplatser och historiska besöksmål. I den här kartan finns tips på hur du bäst upplever vår fantastiska skärgård.

Biosfärområde, naturreservat och nationalpark

Mariestad ingår, tillsammans med Götene och Lidköpings kommuner, i Unescos biosfärområde Vänerskärgården med Kinnekulle. Det bildades år 2010 och fokuserar på att bevara och utveckla området på ett hållbart sätt. På så sätt kan fler njuta av allt som finns här, även i framtiden. Flera av öarna kring Mariestad och andra sjöändra områden är också naturreservat, bland annat centrumnära Gamla Ekudden, Brommö, Onsó och Kalvö. Längre ut i Vänern ligger Djurö nationalpark som är Sveriges mest isolerade skärgård. Här, och i hela skärgården, finns en rik flora och fauna. Fågelskyddsområden finns på flera håll så tänk på att ha koll på skyddsperioder och eventuella landstängningsförbud.

Paddling i skärgårdarna runt Torsö

De grunda skärgårdarna runt Torsö bjuder på fina paddelleder av varierande karaktär. Samtidigt finns innanhavet Vänern nära inpå. Kontrollera alltid vinden innan avfärd. Vädret kan ibland slå om fort, även en solig dag.

Den vanligaste vindriktningen i Vänern är från sydväst till väst. Flera av lederna väster om Torsö och Brommö kräver därför ibland erfarenhet och försiktighet när vinden utifrån storvänern kan bygga upp rejäla vågor. Kajaker med kapell är lämpliga att paddla i medan öppna kanoter bara bör användas vid lugnt väder på skyddade platser.

Kajaker kan vara svåra att upptäcka från en båt, speciellt om solens reflektioner mot vattnet döljer kajaken. Paddla aldrig i farleder utan korsa dem så snabbt som möjligt och håll då god uppsikt över båtar.

Naturreservat

Det finns åtta naturreservat inom kartans område. Du är välkommen att besöka och vistas i naturreservaten men det är **ditt** ansvar att upplysa dig om och följa de föreskrifter som gäller. Föreskrifterna varierar mellan de olika reservaten och de begränsar allemansrätten på olika sätt. I reservaten finns dessutom fågelskyddsområden med tillträdesförbud under häckningsperioden. Informationstavlor finns uppsatta.

För mer info skanna QR-kod:

Du får ta löst liggande grenar och kottar på marken som ved till elden. Det är aldrig tillåtet att hugga eller såga ner träd eller buskar, eller ta ris, grenar eller näver från levande träd. Det är inte heller tillåtet att använda vindfallen som ved. Tänk på att det kan råda eldningsförbud om det är torrt i naturen. Gör inte upp eld på – eller i närheten av – stenhällar! De går isår och får sår som aldrig återhämtar sig. Att tälta med några tält under något enstaka dygn ingår i allemansrätten. Större grupper måste be markägaren om tillstånd.

Ovan är endast några exempel. Här hittar du mer information:

Fågelskyddsområden

Runt Torsö finns många fågelskyddsområden.

I de flesta områden gäller tillträdesförbud under häckningsperioden, 1/4-31/7 varje år.

För Järsnäs och Rammholmarna NV om Brommö samt Stora Björkö V om Kalvöarna gäller 1/2-15/8.

Du måste också hålla ett avstånd till området på 100 meter både på land och i vatten. Avlägsna dig genast från platsen om du ser ett bebott fågelbo med fåglar som cirkulerar och varnar eller ser oroliga fågelkolonier. Detta gäller även om det inte är ett fågelskyddsområde. Har du tur kan du få se havsörnen som åter häckar i Vänern eller fiskgjusen.

Allemansrätten

Allemansrätten är en unik möjlighet som ger alla i Sverige rätt att vistas i naturen, även i områden som någon annan äger. Men med denna rätt följer ett stort ansvar för natur och djurliv och att visa hänsyn mot markägare och andra besökare. **Alltså, inte störa och inte förstöra.**

Det är förbjudet att gå på åker i växande gröda, köra motorfordon i terräng, ta fågelbo eller fågeläg. Hundar ska alltid vara kopplade under tiden 1 mars – 20 augusti. Kom ihåg att stänga grindar efter dig. Du får gå i land, bada, ankra och tillfälligt förtöja vid strand som inte tillhör tomt och som inte är skyddad för fågelliv. Tomt är det område närmast ett hus där de som bor ska känna sig ostörda.

Welcome to the Mariestad archipelago

Lake Vänern is Sweden's largest lake, with around 22,000 islands, islets, and skerries, and Mariestad Municipality boasts a coastline of no less than 14 miles. Here, you'll find the largest archipelago area of Lake Vänern, as well as its largest island, Torsö. The region around Lake Vänern is a paradise for the adventurous, the explorer, the connoisseur, and especially for those interested in culture and nature. The Mariestad and archipelago offer fantastic swimming opportunities from sandy beaches and cliffs, exciting fishing, hiking, cycling, and paddling, scenic viewpoints, and historical landmarks. In this map, you'll find tips on how to best experience our fantastic archipelago.

Biosphere area, nature reserve and national park

Mariestad, together with the municipalities of Götene and Lidköping, is part of Lake Vänern Archipelago and Mount Kinnekulle UNESCO Biosphere Reserve. It was established in 2010 with a focus on preserving and developing the area in a sustainable manner. This way, more people can enjoy everything that is here, even in

the future. Several islands around Mariestad and other lakeside areas are also nature reserves, including the centrally located Gamla Ekudden, Brommö, Onsó, and Kalvö. Further out in Lake Vänern lies Djurö National Park, which is Sweden's most isolated archipelago. Here, and throughout the archipelago, there is a rich flora and fauna. Bird sanctuaries are found in several places, so be aware of protection periods and any landing restrictions.

Paddling in the archipelagos around Torsö

The shallow archipelagos around Torsö offer beautiful and varied paddle routes. At the same time, Lake Vänern is nearby. Always check the wind conditions before setting off. The weather can change rapidly, even on a sunny day.

The most common wind direction in Lake Vänern is from southwest to west. Some of the routes west of Torsö and Brommö may require experience and caution, as the wind from the open lake can create substantial waves. Kayaks with spraysuits are suitable for paddling, while open canoes should only be used in calm weather and sheltered areas.

Kayaks can be difficult to spot from a boat, especially if the sun's reflections on the water hide the kayak. Never paddle in a fairway; cross them as quickly as possible and keep a close watch on boats.

Nature reserves

There are eight nature reserves within the area of the map. You are welcome to visit and spend time in the nature reserves, but it is **your** responsibility to inform yourself about and follow the regulations that apply. The regulations vary between the different reserves and restrict the right of public access in different ways. Furthermore, there are bird sanctuaries within the reserves with access restrictions during the breeding season. Information boards are posted.

Scan for more information. Please note, in Swedish only.

The Right of Public Access

The Right of Public Access is a unique opportunity that grants everyone in Sweden the right to spend time in nature, even in areas owned by someone else. However, with this right comes a great responsibility for nature and wildlife, as well as showing consideration towards landowners and other visitors. Keep in mind: **Don't disturb – Don't destroy.** It is prohibited to walk in growing crops, drive motor vehicles off-road, take bird nests or bird eggs. Dogs must always be kept on a leash from March 1st to August 20th. Remember to close gates after yourself. You are allowed to go ashore, swim, anchor, and temporarily moor at a beach that does not belong to a property and is not protected for bird life. A property is the area closest to a house where the residents should feel undisturbed.

You are allowed to gather loose branches and cones on the ground as firewood. It is never permitted to chop down or saw trees or bushes, or take twigs, branches, or bark from living trees. It is also not allowed to use fallen trees as firewood. Keep in mind that there may be a fire ban if the nature is dry. Do not make a fire on or near rock surfaces! They crack and form wounds that never heal. Camping with a few tents for a few nights is included in the Right of Public Access. Larger groups need to seek permission from the landowner.

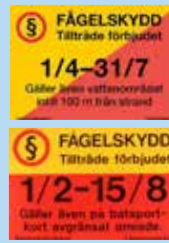

These are only a few examples. Scan for more information:

Bird sanctuaries

Around Torsö, there are many bird sanctuaries. In most areas, there is a prohibition on entry during the breeding season, from April 1st to July 31st each year. For Järsnäs and Rammholmarna NV near Brommö, as well as Stora Björkö V near Kalvöarna, the period is from February 1st to August 15th.

You must also maintain a distance of 100 meters from the area, both on land and in water. Immediately leave the area if you see an inhabited bird's nest with birds circling and giving warning signals, or if you observe agitated bird colonies. This applies even if it is not a designated bird sanctuary. If you're lucky, you may get to see the white-tailed eagle, which is nesting again in Lake Vänern, or the osprey.

Paddling / Kayaking
Vandring / Hiking
Natur / Nature

MER INFORMATION/MORE INFORMATION
www.lakevanern.se
www.lansstyrelsen.se/vasttra-getalund
www.naturvardsverket.se/allemansratten
www.vanerkulle.org

KONTAKT /CONTACT
TOURIST Visit Mariestad
+46 (0)301-75 58 50
visitmariestad@mariestad.se
vastsverige.com/mariestad

För mer information om naturreservaten i Mariestads kommun, skanna QR-koden!
Scan the QR code for more information about the nature reserves on Torsö.

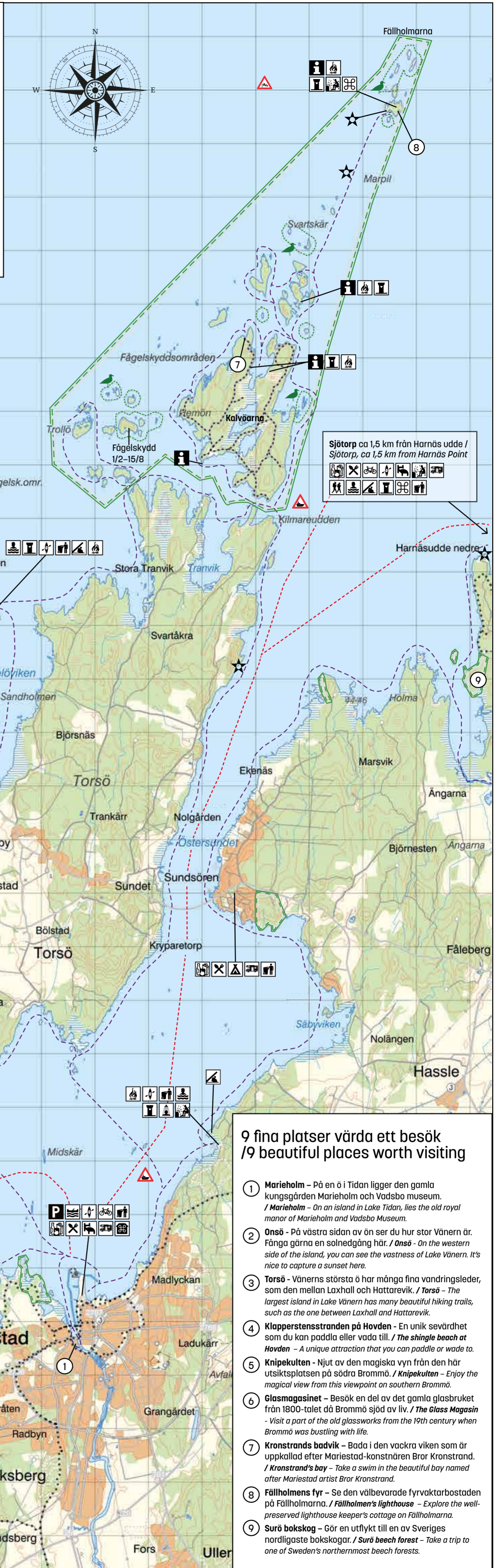
Mariestads skärgård / Mariestad archipelago

Tecken / Signs

- Badplats / Public beach
- Badtunna / Hot tub
- Bastu / Sauna
- Camping / Camping
- Cykeluthyrning / Bike rental
- Dusch / Shower
- Fyr / Lighthouse
- Grillplats / Campfire
- Gym / Gym

- Illägningsplats kajak / Kayak launch site
- Infotavla / Information board
- Kajakuthyrning / Kayak rental
- Livsmedelsaffär / Grocery store
- Museum/kulturhistorisk byggnad / Museum
- Parkering / Parking
- Restaurang / Restaurant
- Sevärdhet / Historic sight
- Soptunna / Trash bin
- Övernattning / Accommodation
- Ställplats / Motorhome parking

- Toilett / Outdoor toilet
- Utsiktsplats / Viewpoint
- Vadställe, lyft av kajak / Fordable crossing
- Vindskydd / Wind shelter
- Varning för båttrafik / Boat traffic warning
- Varning för vind / Wind warning
- Kajakled / Kayak trail
- Farled / Fairway
- Fågelskydd / Bird sanctuaries
- Tillträdesförbud/access ban 1/4-31/7 or 1/2-15/8
- Naturreservat / Nature reserve
- Vandringsled / Hiking trail

Sjötorp ca 1,5 km från Harnäs udde /
Sjötorp, ca 1,5 km from Harnäs Point

9 fina platser värda ett besök / 9 beautiful places worth visiting

- 1 **Marieholm** – På ön i Tidan ligger den gamla kungsgården Marieholm och Vadsbo museum. / *Marieholm* – On an island in Lake Tidan, lies the old royal manor of Marieholm and Vadsbo Museum.
- 2 **Onsö** – På västra sidan av ön ser du hur stor Vänern är. Fånga gärna en solnedgång här. / *Onsö* – On the western side of the island, you can see the vastness of Lake Vänern. It's nice to capture a sunset here.
- 3 **Torsö** – Vänerns största ö har många fina vandringsleder, som den mellan Laxhall och Hattarevik. / *Torsö* – The largest island in Lake Vänern has many beautiful hiking trails, such as the one between Laxhall and Hattarevik.
- 4 **Klapperstensstranden på Hovden** – En unik sevärdhet som du kan paddla eller vada till. / *The shingle beach at Hovden* – A unique attraction that you can paddle or wade to.
- 5 **Knipekulten** – Njut av den magiska vyn från den här utsiktsplatsen på södra Brommö. / *The Glass Magasin* – Enjoy the magical view from this viewpoint on southern Brommö.
- 6 **Glasmagasinet** – Besök en del av det gamla glasbruket från 1800-talet då Brommö sjöed av liv. / *The Glass Magasin* – Visit a part of the old glassworks from the 19th century when Brommö was bustling with life.
- 7 **Kronstrands badvik** – Bada i den vackra viken som är uppkallad efter Mariestad-konstnären Bror Kronstrand. / *Kronstrand's bay* – Take a swim in the beautiful bay named after Mariestad artist Bror Kronstrand.
- 8 **Fällholmens fyr** – Se den välbevarade fyrvaktarbastaden på Fällholmarna. / *Fällholmens lighthouse* – Explore the well-preserved lighthouse keeper's cottage on Fällholmarna.
- 9 **Surö bokskog** – Gör en utflykt till en av Sveriges nordligaste bokskogar. / *Surö beech forest* – Take a trip to one of Sweden's northernmost beech forests.